

પ્રસ્તાવના

આજે વિશ્વમાં 'સંશોધન' શબ્દ ખૂબ પ્રચલિત થયો છે. તે સંશોધન પછી વિજ્ઞાનનું હોય, શાસ્ત્રને લગતું હોય કે સાહિત્યને લગતું સંશોધન હોય. માનવીના વિકસતા જતા વૈચારિક અને બૌદ્ધિક વિકાસ માટે સંશોધન અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. સાહિત્યનું સંશોધન ભૌતિક સુખ સમૃદ્ધિ કરતાં વૈચારિક અને બૌદ્ધિક સમૃદ્ધિમાં વધારે ઉપયોગી નીવડે છે.

સાંપ્રત સમયમાં સાહિત્ય સંશોધનના ક્ષેત્રમાં નીવડેલા વિદ્વાનો ઉપરાંત જે તે વિશ્વવિદ્યાલયમાં પદવી ધારક વિદ્યાર્થીઓ પણ આ ક્ષેત્રમાં કાર્યરત બન્યા છે. સાહિત્ય સંશોધનનું કાર્યક્ષેત્ર આજે ખૂબ વિશાળ અને વ્યાપક બન્યું છે. માટે જ હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી પાટણમાં છેલ્લા ઘણાં વર્ષોથી વિદ્યાર્થીઓ અને તજજ્ઞો દ્વારા સંશોધન કાર્ય થઈ રહ્યું છે. જેમાં વિદ્યાવાચસ્પતિ (પીએચ.ડી.)ના અભ્યાસના ભાગરૂપે એક મહાશોધ નિબંધ તૈયાર કરવાનો હોય છે. આથી મેં 'ઉત્તર ગુજરાતના ચાર પ્રમુખ વાર્તાકારો : એક અધ્યયન' (પન્નાલાલ પટેલ, રામચંદ્ર પટેલ, રઘુવીર ચૌધરી અને મોહન પરમારના વિશેષ સંદર્ભમાં) એ શીર્ષક હેઠળ આ મહાશોધ નિબંધ તૈયાર કરેલ છે.

આ મહાશોધ નિબંધમાં ટૂંકીવાર્તાની સંજ્ઞા, વ્યાખ્યા, સ્વરૂપ અને વિકાસરેખાની આલોચના કરીને વાર્તાકાર પન્નાલાલ પટેલ, રામચંદ્ર પટેલ, રઘુવીર ચૌધરી અને મોહન પરમાર ચારેય વાર્તાકારોની વાર્તાઓ તપાસીને વાર્તાકાર તરીકેની યોગ્ય મુલવણી કરી છે. પ્રસ્તુત મહાશોધ નિબંધને નીચે પ્રમાણે વિસ્તારિત કરવામાં આવ્યો છે.

પ્રકરણ : ૧ ટૂંકીવાર્તા : સંજ્ઞા, વ્યાખ્યા, સ્વરૂપ અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તાના
સ્થિત્યંતરો

પ્રકરણ : ૨ વાર્તાકાર પન્નાલાલ પટેલ

પ્રકરણ : ૩ વાર્તાકાર રામચંદ્ર પટેલ

પ્રકરણ : ૪ વાર્તાકાર રઘુવીર ચૌધરી

પ્રકરણ : ૫ વાર્તાકાર મોહન પરમાર

પ્રકરણ : ૬ તારણો

પ્રકરણ : ૭ ઉપસંહાર

આ મહાશોધ નિબંધમાં પ્રમુખ ચાર વાર્તાકારો પન્નાલાલ પટેલ, રામચંદ્ર પટેલ, રઘુવીર ચૌધરી અને મોહન પરમાર જેવા વાર્તાસર્જકોના વાર્તાસંગ્રહોની આશરે આઠસો જેટલી વાર્તામાંથી પસાર થવાનું બન્યું. ચારેય વાર્તાકારો નો ઉછેર વતનમાં જ થયો હોવાથી પરિવેશ, ભાષા મોટે ભાગે તળપટી રહી છે. ગ્રામ્યજીવન ધરાવતી વાર્તાઓ, શહેરીજીવન ધરાવતી વાર્તાઓ, દલિત જીવનનું આલેખન કરતી વાર્તાઓ વગેરે પ્રકારની વાર્તાઓ તપાસતા મુખ્ય વાર્તાઓની વાત કરીને અનેરો આનંદ મેળવ્યો છે.

આમ ચારેય વાર્તાકારો માત્ર ઉત્તર ગુજરાત પૂરતા સીમિત ન રહેતા સમગ્ર ગુજરાતમાં અને અમુક તો ગુજરાત બહાર પણ સ્થાન ધરાવે છે. ચારેય વાર્તાકારો વાર્તાના ખેડાણ દ્વારા આપણી ભાષાને સમૃદ્ધ કરવામાં મદદરૂપ બન્યા છે અને આગળ બનશે પણ ખરા.